

Õiguskantsler

Teie 23.08.2024 nr

Meie 12.09.2024 nr 16-4/241426/2405174

Peretoetuste maksmine

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, sest Sotsiaalkindlustusamet lõpetas Teie abikaasale lapsetoetuste ja lasterikka pere toetuse maksmise. Teie abikaasa oli varem töötuna arvel, kuid praegu ta tööd ei otsi ja saab vanemahüvitist. Teie töotate Soomes.

Kuna Teie töotate Soomes ja Teie abikaasa Eestis ei tööta, vastutab Teie perele perehüvitiste maksmise eest eeskätt Soome riik. Praegu on Eesti riigi makstavad kolmelapselise pere toetused suuremad kui sama suurele perele Soomes makstavad peretoetused. Selle tõttu hakkab Sotsiaalkindlustusamet maksma Teie perele lisatoetust selle summa ulatuses, mille võrra on Eesti peretoetused Soome peretoetustest suuremad.

Soomest perehüvitiste saamiseks tuleb Teil või Teie abikaasal esitada avaldus Soome sotsiaalkindlustusasutusele KELA. Võite esitada avalduse ka Sotsiaalkindlustusametile, kes saadab selle edasi KELA-le. Kui Teil tekib raskusi Soomest perehüvitiste saamisel, võite mh pöörduda abi saamiseks [SOLVIT'i teenuse](#) osutaja poole.

1. Lapsetoetust ja lasterikka pere toetust makstakse [perehüvitiste seaduse](#) (PHS) alusel. Kui pereliige elab või töötab Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsi Konföderatsioonis, kohaldatakse perehüvitiste määramisel ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määrust](#) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (PHS § 1 lõige 3; määruse nr 883/2004 artikkel 2 ja artikli 3 lõike 1 punkt j). Kui pereliige asub tööle Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriiki või Šveitsi Konföderatsiooni, siis tuleb sellest teada anda Sotsiaalkindlustusametile, et amet saaks kohaldada õigusakte õigesti (PHS § 9 punkt 2).

2. Määrus nr 883/2004 näeb ette, et sama perioodi eest samal eesmärgil makstavat hüvitist üldjuhul korraga mitmest liikmesriigist ei maksta ([põhjendus](#) nr 35; määruse nr 883/2004 artikli 11 lõige 1). Peretoetuste maksmise eest vastutab eelkõige see riik, kus inimene töötab. Kui üks lapsevanem töötab, kuid teine mitte, siis kohaldatakse eelkõige töökohariigi õigusakte (määruse nr 883/2004 artikli 68 lõike 1 punkt a). Kui mõlemad vanemad töötavad, maksab peretoetusi eelkõige see riik, kus laps elab (määruse nr 883/2004 artikli 68 lõike 1 punkti b alapunkt i).

3. Euroopa Liidu üks eesmärk on soodustada töötajate liikumist (Euroopa Liidu [toimimise lepingu](#) artikli 45 lõige 1). Seega, kui perehüvitiste maksmise eest esmavastutavas riigis on perehüvitised väiksemad kui teises riigis, kellelt perel on samuti õigus peretoetusi saada, võib viimati nimetatud riik maksta perele lisahüvitisi selles suuruses, mille võrra on perehüvitised

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

esmavastutavas riigis väiksemad (määruses nr 883/2004 artikli 68 lõige 2). Järelikult ei saa pere seetõttu vähem perehüvitisi, et pereliikmed töötavad või elavad eri liikmesriikides. Hüvitisi makstakse sel juhul summas, mis vastab selles riigis makstavate hüvitiste suurusele, kus perele makstavad hüvitised on suuremad.

4. Perehüvitiste eest vastutava riigi kindlaksmääramisel loetakse töötava vanemaga võrdses olukorras olevaks see vanem, kelle töösuhe on ajutiselt katkestatud (näiteks haiguse, raseduse ja sünnituse või töötuks jäämise tõttu) seni, kuni tal on sellel põhjusel õigus saada töötasu või rahalist hüvitist (määruse nr 883/2004 alusel antud [otsuse](#) nr F1 lõige 1). Seega, senikaua kui üks lapsevanematest või mõlemad vanemad on eespool kirjeldatud olukorras, määratakse perehüvitiste eest vastutav riik nii, nagu vanemad töötaksid jätkuvalt.

5. Kui ühe või mõlema vanema olukord muutub – näiteks töötushüvitise maksmine lõpetatakse –, siis võib perehüvitiste maksmise eest vastutav riik muutuda. Kui olukord muutub kalendrikuu kestel, siis jätkab kuni kuu lõpuni hüvitiste maksmist see asutus, mis maksis perehüvitisi ka kuu alguses. Teine riik hakkab perehüvitisi maksma alates järgmise kuu algusest (määruse nr 884/2004 rakendusmääruse nr 987/2009 artikkel 59).

Loodan, et neist selgitustest on abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise